

Het Zondagochtend Concert

7 september 2025 - Grote Zaal - 11.00 uur

Residentie Orkest
Michał Nesterowicz, dirigent
Leonard Elschenbroich, cello

Camille Saint-Saëns
1835-1921

Celloconcert nr. 1 in a, op. 33 (1873)
*Allegro non troppo - Allegro molto -
Tempo primo
Allegretto con moto
Tempo primo - Un peu moins vite - Più allegro -
Molto allegro*

Felix Mendelssohn
1809-1847

Symfonie nr. 3 in a, op. 56 'Schotse' (1842)
*Andante con moto - Allegro un poco agitato -
Assai animato
Vivace non troppo
Adagio cantabile
Allegro vivacissimo - Allegro maestoso assai*

Steun ons

Draag bij aan de toekomst van Het Concertgebouw, nu of later.
concertgebouw.nl/steun-ons

ONTDEK MEER

Op concertgebouw.nl/ontdek gaat een wereld voor u open.
U vindt er video's, interviews, verhalen, podcasts, concert-registraties en nog veel meer.

Verwacht in Het Zondagochtend Concert

21 sep - Grote Zaal

Strauss' *Ein Heldenleben* en Brahms' *Altrapsodie* met
Karina Canellakis

28 sep - Grote Zaal

Operaklassiekers op zondag met Rossini en Verdi

19 okt - Grote Zaal

Ravels *Bolero* en orkestrale verhalen

2 nov - Grote Zaal

Liza Ferschtman speelt Sibelius' *Vioolconcert*

Zien we u binnenkort weer terug op zondagochtend?

De volledige concertagenda vindt u op concertgebouw.nl/zondag.

Deel uw concertbeleving op social media! [#concertgebouw](https://twitter.com/concertgebouw)

Het Zondagochtend Concert wordt
elke week door AVROTROS rechtstreeks
uitgezonden op NPO Klassiek.

We beginnen het nieuwe seizoen van Het Zondagochtend Concert in heerlijke, romantische sferen. 'Briljant', meende een Franse recensent in januari 1873 toen hij het openingsdeel van Camille Saint-Saëns' *Eerste celloconcert* besprak. Hij hoorde niet alleen een 'overwogen' *schwung* in Sains-Saëns' noten, maar vond ze ook van een 'goede smaak' getuigen. De Franse componist, toen nog vooral bekend als orgel- en pianovirtuoos, had – anders dan veel van zijn voorgangers – het concert opmerkelijk compact gehouden. De drie delen lopen zonder pauze in elkaar over. De cellist Auguste Tolbèque viel bij de première met de deur in huis: Saint-Saëns zag af van een uitgebreide orkestinleiding. Het middendeel is een menuet, waarin de solist veel vrijheid krijgt, begeleid door de gedempte strijkers (*con sordino*). Aan het slot speelt de fluit het openingsthema opnieuw, waarna orkest en solist het overnemen. Dan volgt nieuw en virtuoos muzikaal materiaal in de stralende finale. Dertig jaar later zou Saint-Saëns een tweede celloconcert schrijven, maar dat bleef altijd in de schaduw staan van de populaire nummer één. Solist vandaag is Leonard Elschenbroich, die een internationale carrière heeft. Hij speelt op een cello van Matteo Goffriller,

de 'Ex-Leonard Rose-Ex-Alfredo Piatti' (Venetië, 1693). De in Frankfurt geboren cellist studeerde vanaf zijn tiende aan de Yehudi Menuhin School in Londen en voltooide zijn opleiding bij Frans Helmerson in Keulen. Hij won enkele belangrijke prijzen, zoals de Bernstein Award en de Borletti Buitoni Trust Award, en was BBC New Generation Artist. Het Residentie Orkest staat vanochtend onder leiding van de Poolse dirigent Michał Nesterowicz. Nadat hij verschillende concoursen won, maakte hij een verbluffende entree in de muzikwereld. Hij vervolgt het programma met Mendelssohns *Derde symfonie*.

Schotse Hooglanden

'De kapel daarnaast heeft nu geen dak meer, er groeit overal gras en klimop, en op het gebarsten altaar werd Maria tot koningin van Schotland gekroond. Alles is er vervallen en ingestort en regen en wind hebben er vrij spel. Ik geloof dat ik daar vandaag het begin van mijn Schotse symfonie heb gevonden.' Deze woorden schreef Felix Mendelssohn in 1829 vanuit de Schotse Hooglanden. De jonge Duitser was dat jaar op reis gegaan naar Engeland, waar hij als pianosolist en componist indruk maakte. Samen met een vriend vertrok hij daarna

naar Schotland. Zoals zoveel romantici voelde hij zich aangetrokken tot het rijke verleden van het gebied en de bijzondere landschappen. Mendelssohn legde zijn indrukken vast in tekeningen – ook op dat vlak had hij talent – en verwerkte ze in muziek. Zowel de ouverture *Die Hebriden* als de *Derde symfonie* is geïnspireerd door deze reis.

Landschapsschilder

In 1829 noteerde Mendelssohn al de eerste thema's, maar het duurde tot 1842 voordat de symfonie helemaal klaar was. Tijdens een reis naar Italië aan het begin van de jaren dertig had hij wel geprobeerd eraan te werken, maar in het zonnige Zuid-Europese klimaat kon hij de 'mistige sfeer' van Schotland moeilijk oproepen. Daarom legde hij het materiaal voorlopig terzijde. De 'Schotse' symfonie is in feite zijn laatste symfonie, maar werd als de derde in dit genre gepubliceerd. Heel 'Schots' is de symfonie trouwens niet: Mendelssohn behoorde niet tot de promotors van programmamuziek en had geen hoge pet op van de Schotse volksmuziek. Ook al is deze symfonie, om met Beethoven te spreken, 'mehr Ausdruck der Empfindung als Malerei', de componist toont zich hier volgens Richard Wagner toch 'een eersteklas landschapsschilder'.

In donkere, gewijde kleuren schildert hij in het openingsdeel het barre en poëtische Schotse landschap. De delen lopen zonder pauzes in elkaar over – 'Dat is nu een geliefd stokpaardje van me', schreef Mendelssohn. Voordat hij aan zijn reis begon, had zijn leraar Carl Zelter hem geadviseerd de Schotse 'liederen en dansen met grotere nauwkeurigheid op te tekenen dan wij ze tot nu toe kenden via het werk van reizende amateurs'. Of Mendelssohn die raad opvolgde is de vraag, maar het Scherzo lijkt folkloristische elementen te bevatten. Na een prachtig orkestraal *Lied ohne Worte* volgt een levendige finale die uitmondt in een feestelijk en groots slot. In maart 1842 dirigeerde Mendelssohn de eerste uitvoering in het Gewandhaus in Leipzig. Al in juni van dat jaar vierde hij met het werk triomfen in Engeland.

Dirk Luijmes